

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/190270,Rodzina-Ulmow-beatyfikowana.html>
20.05.2024, 08:59

Rodzina Ulmów beatyfikowana

Papież Franciszek włączył 10 września 2023 roku do grona błogosławionych rodzinę Józefa i Wiktorii Ulmów oraz ich siedmioro dzieci, którzy zostali zamordowani 24 marca 1944 r. przez Niemców za ukrywanie Żydów.

Uroczystość beatyfikacyjna rodziny Ulmów w Markowej – 10 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczystość beatyfikacyjna rodziny Ulmów w Markowej – 10 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczystość beatyfikacyjna rodziny Ulmów w Markowej – 10 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczystość beatyfikacyjna rodziny Ulmów w Markowej – 10 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczystość beatyfikacyjna rodziny Ulmów w Markowej – 10 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczystość beatyfikacyjna rodziny Ulmów w Markowej – 10 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczystość beatyfikacyjna rodziny Ulmów w Markowej – 10 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczystość beatyfikacyjna rodziny Ulmów w Markowej – 10 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczystość beatyfikacyjna rodziny Ulmów w Markowej – 10 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczystość beatyfikacyjna rodziny Ulmów w Markowej – 10 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczystość beatyfikacyjna rodziny Ulmów w Markowej – 10 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczystość beatyfikacyjna rodziny Ulmów w Markowej – 10 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczystość beatyfikacyjna rodziny Ulmów w Markowej – 10 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczystość beatyfikacyjna rodziny Ulmów w Markowej – 10 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczystość beatyfikacyjna rodziny Ulmów w Markowej – 10 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczystość beatyfikacyjna rodziny Ulmów w Markowej – 10 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczystość beatyfikacyjna rodziny Ulmów w Markowej – 10 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczystość beatyfikacyjna rodziny Ulmów w Markowej – 10 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Dr Mateusz Szpytma, wiceprezes IPN przed uroczystością beatyfikacyjną rodziny Ulmów w Markowej – 10 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Msza beatyfikacyjna Józefa i Wiktorii Ulmów oraz ich siedmiorga dzieci została odprawiona w Markowej, ich rodzinnej wsi, w pobliżu Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów. Nabożeństwu przewodniczył wysłannik papieża, prefekt Dykasterii Spraw Kanonizacyjnych kard. Marcello Semeraro. W Eucharystii wzięli udział m.in. Prymas Polski Wojciech Polak, przewodniczący Episkopatu Polski Stanisław Gądecki, kard. Kazimierz Nycz, kard. Stanisław Dziwisz, abp Adam Szal, kard. Robert Sarah, kard. Gerhard Ludwig Müller, blisko stu kapłanów, kilkudziesięciu biskupów i kardynałów z Polski i zagranicy. Obecny był także m.in. Naczelny Rabin Polski Michael Schudrich.

Na zakończenie nabożeństwa połączono się z papieżem Franciszkiem, który odmówił modlitwę Anioł Pański i udzielił błogosławieństwa uczestnikom uroczystości. Do Markowej przybyło około 30 tysięcy pielgrzymów.

W uroczystości uczestniczyli m.in. prezydent Andrzej Duda wraz z pierwszą damą Agatą Kornhauser-Dudą, marszałek Sejmu Elżbieta Witek, premier Mateusz Morawiecki, przedstawiciele wojska, dyplomacji oraz prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki i jego zastępcy: dr Mateusz Szpytma, dr hab. Karol Polejowski i dr hab. Krzysztof Szwagrzyk.

Proces beatyfikacyjny rodziny Ulmów trwał od 2003 roku. 17 grudnia 2022 roku papież Franciszek zatwierdził dekret o męczeństwie rodziny Józefa i Wiktorii Ulmów – zamordowanych 24 marca 1944 r. przez Niemców za ukrywanie Żydów – i upoważnił Dykasterię Spraw Kanonizacyjnych do jego opublikowania.

Jak podkreślił Abp Adam Szal – metropolita przemyski „beatyfikacja rodziny Ulmów to wydarzenie bez precedensu, ponieważ jednym aktem beatyfikacyjnym do chwały ołtarzy zostanie wyniesiona cała rodzina – rodzice Józef i Wiktoria Ulmowie wraz z siedmiorgiem dzieci. Dodatkowym faktem bez precedensu jest to, że w tym akcie będzie beatyfikowane także dziecko nienarodzone, które w chwili śmierci było pod sercem matki”.

Liturgiczne wspomnienie błogosławionej Rodziny Ulmów obchodzone będzie 7 lipca, w dniu zawarcia przez Józefa i Wiktorię sakramentu małżeństwa.

[Poznaj Rodzinę Ulmów](#)

Rodzina Ulmów (ze zbiorów Mateusza Szpytmy), koloryzacja Mikołaj Kaczmarek

* * *

Samarytanie XX wieku

Historia Ulmów to okupacja niemiecka w pigułce: brutalność sprawców, zagłada Żydów, heroizm i eksterminacja ludności polskiej. To musiało być wielkie wydarzenie. Na czarno-białej fotografii ślubnej Józefa i Wiktorii Ulmów z Markowej widzimy kilkadziesiąt odświętnie ubranych osób. Jest 7 lipca 1935 roku. W kolejnych latach państwo młodzi doczekają się sześciorga dzieci.

Rodzinne szczęście zostało brutalnie przerwane 24 marca 1944 roku. Prawdopodobnie w wyniku donosu granatowego policjanta Włodzimierza Lesia tego dnia w gospodarstwie Ulmów zjawili się żandarmi niemieccy, którymi dowodził Eilert Dieken z posterunku w pobliskim Łańcucie. Najpierw wymordowali ośmioro ukrywanych Żydów z rodzin Goldmanów, Didnerów i Grünfeldów, następnie Józefa Ulmę i jego żonę Wiktorię, będącą wówczas w siódmej ciąży. Sześciorga dzieci, które musiały patrzeć na śmierć rodziców, też nie oszczędzono. Najmłodsza Maria miała półtora roku, najstarsza Stanisława - niespełna osiem lat.

Zbrodnia w Markowej to podręcznikowy przykład bestialstwa niemieckiego z czasów drugiej

wojny światowej. Jak wiele innych, nie została należycie rozliczona. Polskie Państwo Podziemne wydało wyrok na prawdopodobnego donosiciela Lesia, wykonany przez rozstrzelanie. Spośród żandarmów niemieckich, którzy zgładzili Ulmów i ukrywanych przez nich Żydów, tylko Josef Kokott (1921-1980) został prawomocnie skazany, i to dopiero pod koniec lat pięćdziesiątych minionego wieku. Eilert Dieken (1898- 1960) bez przeszkód kontynuował po wojnie karierę w policji. Zmarł w RFN jako szanowany obywatel.

Ale to, co stało się w Markowej 24 marca 1944 roku, to nie tylko przykład krzyżującej krzywdy i niesprawiedliwości, lecz także dowód na to, do jak wielkiego dobra zdolny jest człowiek. Nie przypadkiem wystawa o Ulmach przygotowana przez Instytut Pamięci Narodowej nosi tytuł Samarytanie z Markowej. Bo niczym miłosierny Samarytanin z Chrystusowej przypowieści Józef i Wiktor Ulmowie zdecydowali się udzielić pomocy ludziom innej narodowości i wiary. Biblijny nakaz miłości bliźniego znaczył dla nich więcej niż kara śmierci grożąca Polakom za pomoc Żydom. I właśnie życiem – swoim i dzieci – zapłacili za tę chwalebną postawę.

Nie oni jedni. W czasie drugiej wojny światowej około tysiąca Polaków poniosło śmierć za ratowanie Żydów. Ich heroizm honorujemy co roku 24 marca – w Narodowym Dniu Pamięci Polaków Ratujących Żydów pod okupacją niemiecką, obchodzonym od kilku lat w rocznicę zbrodni w Markowej. Prócz tego staramy się – w miarę możliwości – godnie upamiętnić indywidualnie każdego z Polaków ratujących Żydów.

Ulmowie dostąpili pośmiertnych zaszczytów po długich latach. Uhonorowani przez Instytut Yad Vashem tytułem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata (1995), a przez śp. prezydenta Lecha Kaczyńskiego – Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (2010), mają dziś swój pomnik w Markowej, a tamtejsze Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II Wojny Światowej nosi ich imię.

Beatyfikacja rodziny Ulmów daje nadzieję, że ich poruszającą historię pozna szerzej nie tylko Polska, lecz także cały świat. A wraz z ich losami również realia krwawej okupacji niemieckiej ziem polskich w latach 1939-1945.

dr Karol Nawrocki
Prezes Instytutu Pamięci Narodowej

(Wstęp do albumu [Mateusza Szpytmy, Sprawiedliwi i ich świat w fotografii Józefa Ulmy, Wydanie 3, zmienione, Warszawa 2023](#))

Dzieci Ulmów (ze zbiorów Mateusza Szpytmy), koloryzacja Mikołaj Kaczmarek

► [**Polecamy portal IPN poświęcony Rodzinie Ulmów**](#)